

GERODONTOLOGIE IN DE ALGEMENE PRAKTIJK

Cursusgevers: M. F. H. G. Wimmers

I. Bruaset

E. H. A. M. Verdonschot

J. P. A. M. Smeekens

W. Kalk

INLEIDING

De gemiddelde leeftijd van de Nederlandse bevolking stijgt gestaag. In het jaar 2030 zullen er in Nederland bijna 1 miljoen 80-plussers leven; een groot deel van hen zal de tandarts bezoeken. Het doel van deze cursus is specifieke problemen, zowel tandheelkundige als psychosociale, van de oude patiënt te belichten.

Psychosociale aspecten

Het eerste deel van de ochtend werden de psychosociale, gerodontologische aspecten van de tandheelkundige behandeling besproken. Hierbij werd het onderscheid benadrukt tussen problemen die gepaard gaan met het normale verouderingsproces en niet-algemene problemen van psychische aard. Maar al te vaak wordt een psychische klacht afgedaan alsof deze inherent is aan het verouderingsproces. Hierbij speelt een negatieve beeldvorming over ouderen een centrale rol. Debet hieraan zijn vooroordelen van de maatschappij, zoals 'ouderen zijn star en weinig flexibel' maar ook het negatieve beeld dat ouderen vaak van zichzelf hebben. Goed luisteren naar en begrip hebben voor de belevingswereld van ouderen kan helpen onderscheid te maken en daarmee veel ongenoegen te voorkomen.

Algemeen medische en mondheelkundige aspecten

Bij oudere patiënten wordt de tandheelkundige behandeling niet zelden bemoeilijkt door lichamelijke gebreken. Het afnemen van een goede medische anamnese is derhalve van belang. Chronische aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten of diabetes mellitus, worden soms door de patiënt zelf niet meer als ziekten ervaren en daarom niet altijd genoemd. Een gezondheidsvragenlijst ondervangt dit probleem.

Van de mondheelkundige aspecten werd

Abrasie, een van de onderwerpen die tijdens de cursus aan bod kwamen.

vooral de te verwachten toename van het aantal maligne tumoren in de mondholte besproken en daarmee het belang van tijdige diagnostiek benadrukt.

Gebitsslijtage en wortelcariës

Bij gebitsslijtage werd onderscheid gemaakt tussen (fysiologische) attritie en (pathologische) abrasie, de laatste eventueel gecombineerd met erosie.

De incidentie van wortelcariës werd uitgebreid besproken. De laesie in de wortel onderscheidt zich van glazuurcariës door een minder snelle uitbreiding in de diepte. Voor restauratie gaat de voorkeur uit naar glasionomeercement, daar het fluoride bevat en het zich min of meer hecht aan dentine. Een absolute voorwaarde is echter dat de caviteit goed drooggelegd wordt.

Parodontale aandoeningen

Parodontale afwijkingen komen, zoals bekend, vooral voor bij oudere patiënten. Naast irreversibele laesies, ontstaan tijdens de voorafgaande levensperiode, zijn de hormonale veranderingen en veranderingen in het immunologische systeem ten gevolge van veroudering van etiologisch belang.

De behandeling bestaat in de eerste plaats uit plaqueverwijdering en plaquebeheersing. Plaquebeheersing kan op chemische en mechanische wijze plaatsvinden. Voor de chemische plaqueverwijdering werd een 0,2% chloorhexidinespoeling aanbevolen.

Functionele aspecten

Als afsluiting van de dag kwamen de functionele aspecten aan de orde. Het herstel van spraak- en kauwfunctie staat bij de tandarts veelal voorop, terwijl voor de oudere patiënt de esthetiek vaak de belangrijkste rol speelt. Of de oude patiënt inderdaad een groot gewicht hecht aan een esthetiek mag echter worden betwijfeld.

Ten aanzien van de behandeling gaat de spreker uit van een langzame afbouw van het restgebit. Het uiteindelijke behandelingsdoel bij de meeste patiënten is een overkappingsprothese.

BEOORDELING

Het is belangrijk de noden en behoeften van de oudere patiënt, die, zeker in de toekomst, vaker de tandarts zal bezoeken, te kennen. Specifieke psychosociale aspecten mogen daarbij niet uit het oog worden verloren zoals door de eerste spreker duidelijk werden aangegeven. Bij deze groep patiënten verschilt de tandheelkundige behandeling echter niet al te veel van die van de rest van de bevolking: ook jongeren tonen parodontale afbraak, de carieuze aantasting van de wortel is geen afwijking die uitsluitend bij de gerodontologische patiënt wordt aangetroffen. De meeste sprekers besteedden inderdaad dan ook (te) veel tijd aan algemene tandheelkundige afwijkingen en behandelingen, waardoor het specifieke karakter van de cursus soms niet helemaal uit de verf kwam.

L. B. Peters, Amsterdam